

Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid
Afdeling "Sociale Zekerheid"

SCSZ/12/016

BERAADSLAGING Nr. 95/58 VAN 24 OKTOBER 1995, GEWIJZIGD OP 12 MEI 1998 EN OP 7 FEBRUARI 2012, BETREFFENDE DE MEDEDELING BUITEN HET NETWERK VAN SOCIALE GEGEVENS VAN PERSOONLIJKE AARD DOOR DE INSTELLINGEN VAN SOCIALE ZEKERHEID AAN PERSONEN OF VERENIGINGEN DIE ALS MANDATARIS VAN DE SOCIAAL VERZEKERDEN OPTREDEN

Gelet op de wet van 15 januari 1990 *houdende oprichting en organisatie van een Kruispuntbank van de sociale zekerheid*;

Gelet op de nota van de Kruispuntbank "m.b.t. het bekomen van een globale machtiging door het Toezichtscomité aan instellingen van sociale zekerheid voor de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard aan sommige derden buiten het netwerk van de sociale zekerheid" overgemaakt aan het Toezichtscomité op 3 oktober 1995;

Gelet op het auditoraatsrapport van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid van 20 januari 2012;

Gelet op het verslag van de voorzitter.

1. Inleiding

Op het verzoek van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) heeft het Toezichtscomité, de rechtsvoorganger van de afdeling sociale zekerheid van het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid, twee adviezen geformuleerd met betrekking tot de problematiek inzake de mededeling door de instellingen van sociale zekerheid van sociale gegevens van persoonlijke aard aan politiek mandatarissen.

Volgens het advies nr. 94/07 van 10 mei 1994 is de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard aan politiek mandatarissen, zonder dat het Toezichtscomité hiervoor zijn machtiging heeft verleend, onwettig.

Het advies nr. 95/01 van 10 januari 1995 heeft tot doel de draagwijdte van voormeld advies te preciseren, door o.a. een onderscheid te maken tussen de gevallen waarin de Minister tussenkomt in een materie die tot de bevoegdheid van zijn departement behoort, de gevallen waarin de Minister tussenkomt in een materie die tot de bevoegdheid behoort van een instelling van sociale zekerheid die onder zijn voogdij staat en de hypothese waarin de door een sociaal verzekerde aan een Minister gerichte vraag betrekking heeft op een materie die niet tot zijn bevoegdheid behoort. In het eerste geval mag de betrokken Minister de brief ondertekenen waardoor de gevraagde informatie aan de betrokkene worden meegedeeld; in de andere gevallen dient de bevoegde instelling of administratie rechtstreeks te antwoorden aan de betrokkene terwijl de Minister op de hoogte wordt gehouden.

De kwestie van de tussenkomst, als mandataris van een sociaal verzekerde, van een natuurlijke of een rechtspersoon of nog van een vereniging bij een instelling van sociale zekerheid komt niet aan bod in deze twee adviezen.

Het Toezichtscomité stelde vast dat de instellingen van sociale zekerheid geneigd zijn diens adviezen op een restrictieve manier te interpreteren en dat ze de sociale gegevens van persoonlijke aard weigeren mee te delen aan de contractuele mandatarissen van de betrokken sociaal verzekerden, omdat ze de bepalingen van de Kruispuntwet van 15 januari 1990 letterlijk toepassen, inzonderheid artikel 15, volgens hetwelk elke mededeling buiten het netwerk van sociale gegevens van persoonlijke aard door de instellingen van sociale zekerheid een principiële machtiging vereist.

Het blijkt noch rationeel, noch juridisch gegrond om de toegang tot sociale gegevens van persoonlijke aard met betrekking tot sociaal verzekerden, te weigeren aan personen die door deze laatsten hiertoe expliciet of impliciet werden gemachtigd.

Het Toezichtscomité achtte het nodig om zijn standpunt ter zake te bepalen.

2. De door de Kruispuntbank ingediende machtigingsaanvraag

Op vraag van het Beheerscomité van de Kruispuntbank en van het College van administrateurs-generaal van de Openbare Instellingen van Sociale Zekerheid werd binnen de werkgroep "Juridische Aangelegenheden" van het Algemeen Coördinatiecomité ingesteld bij de Kruispuntbank een onderzoek verricht naar de situaties waarin door instellingen van sociale zekerheid sociale persoonsgegevens worden meegedeeld aan derden die, krachtens een uitdrukkelijke of stilzwijgende lastgeving, de belangen behartigen van de betrokken sociaal verzekerde.

De werkgroep "Juridische aangelegenheden" heeft op basis van dat onderzoek een voorstel tot adviesaanvraag voorbereid dat aan het Toezichtscomité werd overgemaakt via de Kruispuntbank.

Op basis van de door de werkgroep opgemaakte inventarissen maakt de Kruispuntbank een onderscheid tussen drie categorieën van bestemmingen van sociale persoonsgegevens, nl.:

- zij die instaan voor de behartiging of de verdediging van de belangen van de betrokken sociaal verzekerden, zoals de vakbonden, de ziekenfondsen, de zelfstandigenorganisaties, de vereniging van gehandicapten of van gepensioneerden, de gezinsleden, deze lijst is niet beperkend;
- de bestemmingen van persoonsgegevens bedoeld in artikel 14, lid 1, 2° tot 4° van de Kruispuntbankwet (de werkgevers en hun gemandateerden);
- de andere bestemmingen van sociale persoonsgegevens die in het kader van de uitoefening van de hun wettelijk opgedragen taken over bepaalde gegevens moeten kunnen beschikken, o.a. de politiediensten, de hoven en rechtbanken, de advocaten, de gerechtsdeurwaarders, de OCMW's, ...

De door de Kruispuntbank voorgestelde machtigingsaanvraag heeft uitsluitend betrekking op de eerste twee categorieën van bestemmingen, aangezien de Kruispuntbank terecht van oordeel is dat de situatie van de bestemmingen van de derde categorie een meer diepgaande voorbereiding vereist.

3. Voorwaarden m.b.t. de mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard aan mandatarissen van de sociaal verzekerden

Er dient een onderscheid te worden gemaakt al naargelang de mededeling van de gegevens krachtens een schriftelijke lastgeving of een impliciete lastgeving wordt gevraagd.

3.1. De schriftelijke lastgeving

De mededeling van sociale gegevens van persoonlijke aard is toegestaan aan natuurlijke of aan rechtspersonen of aan verenigingen op voorwaarde dat zij het bewijs leveren van een uitdrukkelijke lastgeving die hun schriftelijk wordt gegeven door de betrokken sociaal verzekerden.

De schriftelijke lastgeving voldoet aan de volgende voorwaarden:

- ze wordt schriftelijk verleend;
- door de titularis van de gegevens of diens wettelijke vertegenwoordiger;
- ze identificeert de titularis van de gegevens onder vermelding van zijn naam, voornamen, adres, geboortedatum en -plaats;
- ze wordt door de lastgever ondertekend en gedateerd;
- ze identificeert de lasthebber onder vermelding van zijn naam, voornamen en adres of van de naam, voornaam en hoedanigheid van de persoon die de rechtspersoon of vereniging mag vertegenwoordigen;
- ze omschrijft de types van sociale persoonsgegevens die de lasthebber mag verkrijgen;
- ze bepaalt de doeleinden waarvoor deze gegevens door de lasthebber mogen worden gebruikt;

- ze bevat een geldigheidsduur voor de lastgeving.

Mits het tonen van de schriftelijke lastgeving kan de lasthebber sociale persoonsgegevens over de titularis van de gegevens schriftelijk bekomen bij de instellingen van sociale zekerheid binnen de perken van de lastgeving.

De bovenvermelde adviezen nr. 94/07 en 95/01 doen geen afbreuk aan het recht van de politiek mandatarissen of van de Ministers om krachtens een schriftelijke lastgeving op te treden.

Anderzijds krijgen de instellingen van sociale zekerheid duizenden informatie-aanvragen per telefoon van allerlei hulp- of verdedigingsinstanties van de sociaal verzekerden die ofwel zich moeilijk kunnen verplaatsen, ofwel hun situatie niet begrijpen t.o.v. de wetgeving inzake sociale zekerheid. De uitleg per telefoon is dikwijls bevorderlijk voor een dossier en komt de rechten van die sociaal verzekerden ten goede, op een meer efficiënte en snellere manier dan de briefwisseling.

In de praktijk blijkt het weinig waarschijnlijk dat de instellingen van sociale zekerheid onvoorwaardelijk zullen weigeren om deze vragen te beantwoorden. Dit is de administratieve werkelijkheid miskennen. Dergelijke houding zou bovendien strijdig zijn met het belang van een goed beheer van de sociale zekerheid en met het belang van de sociaal verzekerden zelf.

De mededelingen van gegevens via de telefoon moeten echter gereguleerd worden.

De mandataris waarvan de schriftelijke lastgeving op voorhand aan de instelling van sociale zekerheid werd overgemaakt, kan bepaalde sociale persoonsgegevens over de titularis van de gegevens telefonisch bekomen bij de instelling van sociale zekerheid, op voorwaarde dat hij zijn eigen identiteit en telefoonnummer meedeelt, alsook de naam, de voornamen, het adres, de geboorteplaats en -datum en het dossiernummer van de titularis. De instelling van sociale zekerheid mag enkel de gegevens m.b.t. de identificatie van de titularis en de stand van zaken van zijn dossier meedelen, eventueel met vermelding van de bij verwerking van zijn dossier vastgestelde problemen.

3.2. De impliciete lastgeving

De impliciete lastgeving is een lastgeving die wordt afgeleid uit bepaalde feiten die doen vermoeden dat de (natuurlijke of rechts-)persoon of de vereniging die voor rekening van de titularis van de gegevens optreedt, van hem de machtiging heeft gekregen om in zijn naam op te treden.

Een impliciete lastgeving kan enkel worden vermoed bij vakbonden, ziekenfondsen, zelfstandigenorganisaties, werkgeversorganisaties en verenigingen van gehandicapten of van gepensioneerden, wat hun leden betreft, of ook nog voor het Koninklijk Paleis, wat de personen betreft die zijn tussenkomst hebben gevraagd.

De lasthebber krachtens een impliciete lastgeving kan sociale persoonsgegevens over de titularis van de gegevens schriftelijk of telefonisch bekomen onder dezelfde voorwaarden als de lasthebber krachtens een schriftelijke lastgeving (naleving van de principes van relevantie, finaliteit, evenredigheid), mits hij bovendien:

- d.m.v. objectief vast te stellen feiten bewijst dat de betrokkene bij hem is aangesloten, indien de lasthebber een vakbond, ziekenfonds, zelfstandigenorganisatie, werkgeversorganisatie, vereniging van gehandicapten of van gepensioneerden is, bijvoorbeeld door vermelding van het lidmaatschapsnummer van de betrokkene of het nummer van de sectie van de uitbetalingsinstelling, of andere elementen;
- tevens een kopie van de brief van de lastgever meestuurt, indien de lasthebber het Koninklijk Paleis is en de informatie schriftelijk wordt opgevraagd.

4. Voorwaarden m.b.t. de bestemmingen van de persoonsgegevens bedoeld in artikel 14, eerste lid, 2° tot 4°, van de Kruispuntbankwet van 15 januari 1990

Het betreft de volgende personen:

- 1° de personen, andere dan de instellingen van sociale zekerheid, die de betrokken gegevens moeten verwerken met het oog op het vervullen van hun verplichtingen inzake sociale zekerheid, hun aangestelden of lasthebbers, of degenen die door hen uitdrukkelijk werden gemachtigd om de gegevens te verwerken;
- 2° de personen waaraan door de in 2° bedoelde personen werken in onderaanneming worden toevertrouwd voor de toepassing van de sociale zekerheid;
- 3° de instellingen naar buitenlands recht in het kader van de toepassing van de internationale overeenkomsten inzake sociale zekerheid.

Bedoeling van deze bepaling is die personen en instellingen vrij te stellen van de tussenkomst van de Kruispuntbank en niet van een machtiging van het sectoraal comité voor het bekomen van de gegevens.

Het Toezichtscomité was de mening toegedaan dat de instellingen van sociale zekerheid op een algemene manier moeten worden gemachtigd om aan die personen sociale gegevens van persoonlijke aard te mogen meedelen, gegevens die deze laatsten nodig hebben voor het vervullen van de in artikel 14, eerste lid, 2° tot 4°, van de Kruispuntbankwet opgesomde gegevens.

Om deze redenen, machtigt

het sectoraal comité van de sociale zekerheid en van de gezondheid

de instellingen van sociale zekerheid tot mededeling van bepaalde sociale persoonsgegevens, binnen de hierboven bepaalde grenzen, aan de personen of verenigingen die in naam en voor rekening van de sociaal verzekerden optreden en die in het bezit zijn van een schriftelijke of stilzwijgende lastgeving volgens de hierboven in punt III bepaalde voorwaarden m.b.t. de lastgeving en de toepassingsmodaliteiten ervan.

De machtiging wordt tevens verleend aan de personen bedoeld in artikel 14, lid 1, 2° tot 4°, van de Kruispuntbankwet van 15 januari 1990.

Yves ROGER
Voorzitter

De zetel van het Sectoraal Comité van de Sociale Zekerheid en van de Gezondheid is gevestigd in de kantoren van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid, op volgend adres : Sint-Pieterssteenweg 375 – 1040 Brussel (tel. 32-2-741 83 11).